

2016

VERZUIMRAPPORT 2016

Een gezonde aanpak van verzuim.

SAZAS

dé verzuimspecialist

Verzuimrapport

Inleiding

Voor u ligt het verzuimrapport over het kalenderjaar 2016. In dit rapport vindt u de kengetallen van het ziekteverzuim van de agrarische en groene sectoren.

Doel

Het verzuimrapport* heeft als doel trends te ontdekken, zodat tijdig actie kan worden ondernomen om de bedrijven in agrarisch en groen gezond te houden.

Resultaat

SAZAS geeft jaarlijks het verzuimrapport over de sector agrarisch en groen uit. Dit onderzoek wordt

uitgevoerd onder onze agrarische en groene klanten van SAZAS die ook verzuimbegeleiding hebben. De ketenaanpak die bestaat uit preventie-verzekeren-verzuimbegeleiding en re-integratie zorgt ervoor dat het ziekteverzuim lager is dan het landelijk gemiddelde in Nederland. Wel is het verzuimpercentage over 2016 licht gestegen.

» Kijk voor tips om verzuim te voorkomen en te verminderen op onze website www.sazas.nl.

* Dit verzuimrapport is een samenvatting.

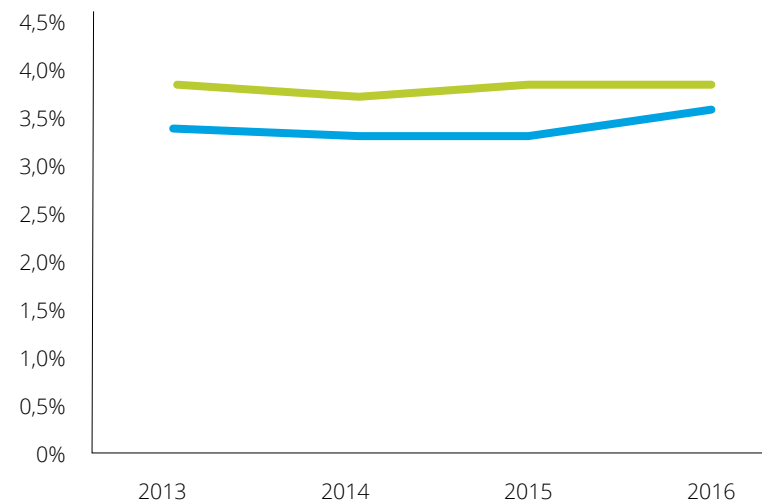
Ziekteverzuim

Het verzuimpercentage is het percentage werkbare dagen, dat verloren is gegaan wegens ziekteverzuim.

	2013	2014	2015	2016
Agrarische sector 1e ziektejaar	2,87%	2,89%	2,87%	3,11%
Agrarische sector 2e ziektejaar	0,62%	0,55%	0,56%	0,54%
Agrarisch totaal (SAZAS deelnemers)	3,49%	3,44%	3,43%	3,65%
Nederland 1e en 2e ziektejaar	3,9%	3,8%	3,9%	3,9%

Figuur 1 Het eerste- en tweedejaars ziekteverzuimpercentage over de afgelopen jaren.

Bron: CBS / Jaarenquête Ziekteverzuim en Kwartaalenquête Ziekteverzuim. CBS neemt ziekteverzuim waar op basis van een steekproef.

Figuur 2 toont het verzuimpercentage agrarische sector t.o.v. Nederland

— SAZAS deelnemers

— Nederland eerste en tweede ziektejaar

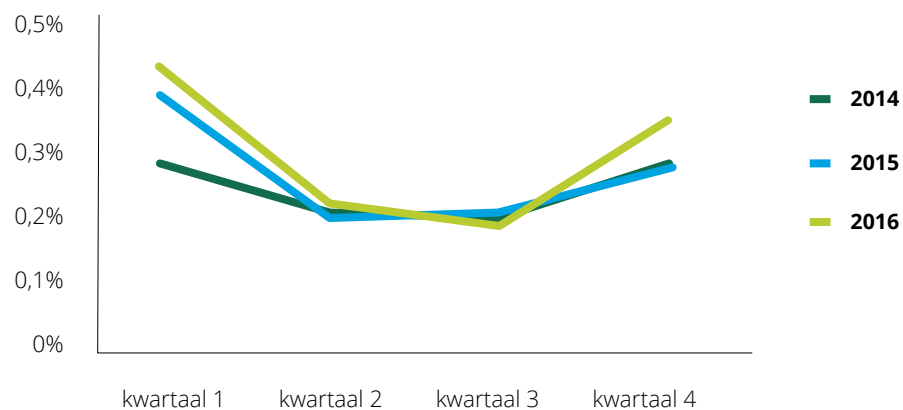
3,65 %

Het verzuimpercentage valt in 2016 iets hoger uit t.o.v. 2015

» Het ziekteverzuim van bedrijven die bij SAZAS aangesloten zijn is **lager in vergelijking met het landelijk gemiddelde.**

Nog steeds een laag aantal Ziekmeldingen

De meldingsfrequentie (MF), ook wel verzuimfrequentie genoemd, is het gemiddeld aantal ziekmeldingen per werknemer.

Figuur 4 De meldingsfrequentie valt in 2016 (0,31) als gevolg van de griepgolf in het eerste kwartaal en aan het einde van het vierde kwartaal, hoger uit ten opzichte van het jaar 2015 (0,28). Gemiddeld ligt dit in Nederland rond de 1. Dat betekent dat een gemiddelde werknemer in Nederland zich 1 x per jaar ziek meldt. Een lage verzuimfrequentie is een teken dat de werknemers zich niet snel ziek melden.

De werkelijke meldingsfrequentie ligt in de agrarische sector waarschijnlijk hoger omdat werkgevers **niet alle (kortdurende) ziektegevallen doorgeven.**

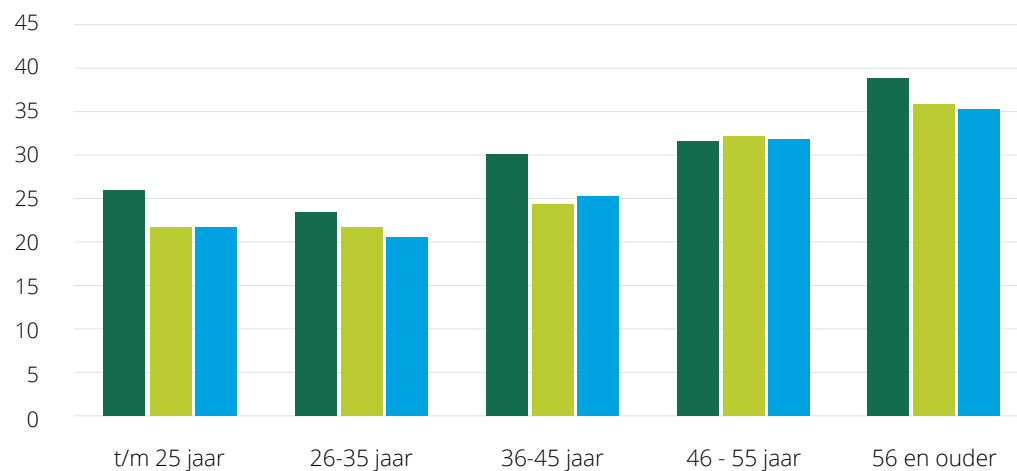

0,28%
Meldingsfrequentie 2015

0,31%
Meldingsfrequentie 2016

Ziekte duur

De gemiddelde ziekte duur eerste ziektejaar is in **2016 (27 kalenderdagen)** nagenoeg gelijk aan het eerste ziektejaar in **2015 (27,2 kalenderdagen)**.

Figuur 5 Ziekte duur naar leeftijd in het eerste ziektejaar (kalenderdagen). Het betreft hier de beëindigde ziektegevallen.

Wat zie je in de grafiek?

De gemiddelde ziekte duur eerste ziektejaar is in 2016 **27,0 kalenderdagen** nagenoeg gelijk aan het eerste ziektejaar in 2015 (27,2 kalenderdagen). De totale verzuimduur (eerste plus tweede ziektejaar) van de afgeronde verzuimgevallen komt uit op een gemiddelde van **41,1 kalenderdagen** (2015: 44,0 kalenderdagen).

Deelherstel is belangrijk

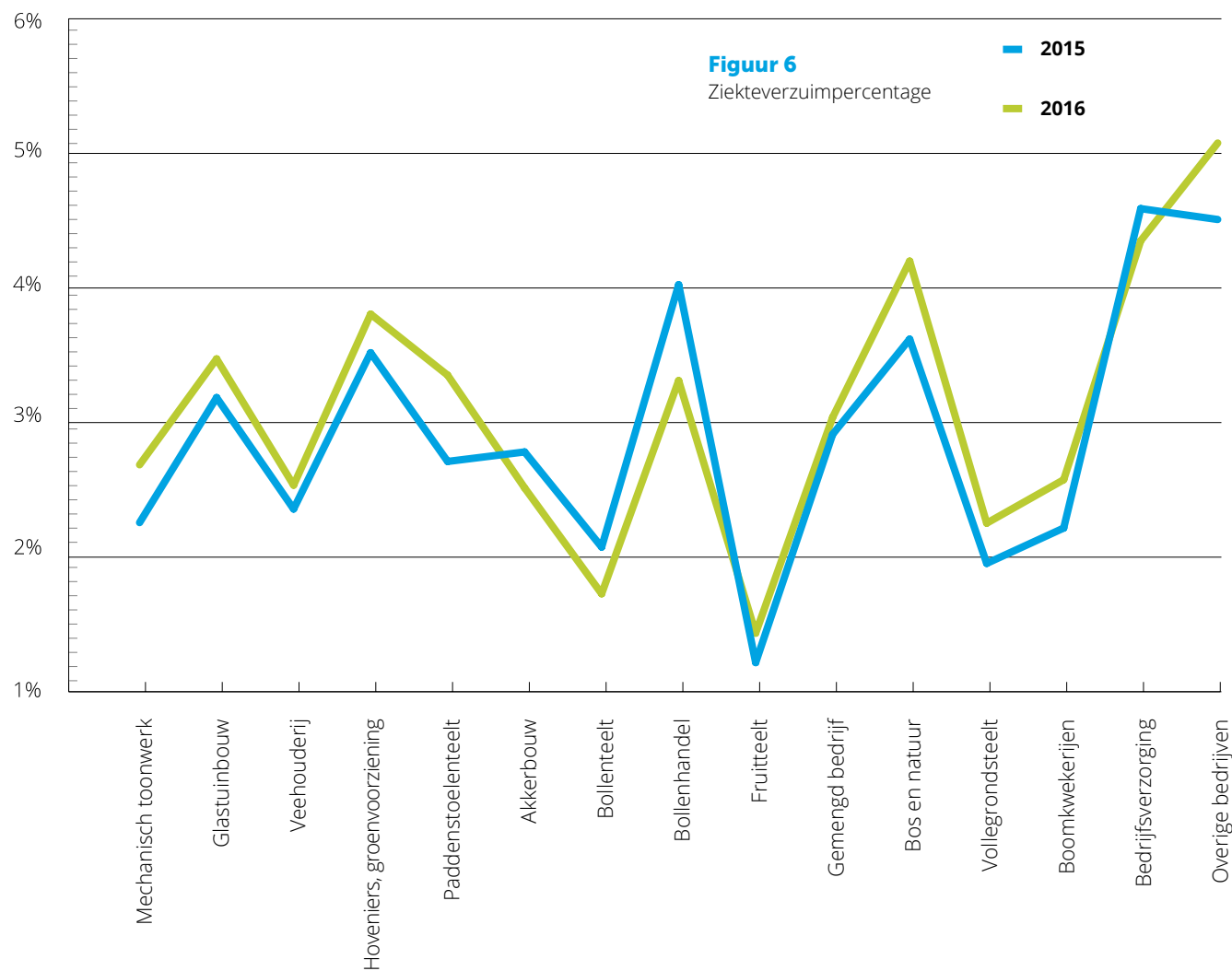
Inclusief deelherstel komt de gemiddelde verzuimduur over het eerste plus tweede ziektejaar uit op **37,8 kalenderdagen** (2015 38,0 kalenderdagen). De gemiddelde verzuimduur inclusief deelherstel in kalenderdagen is nagenoeg gelijk aan vorig jaar. Deelherstel verkort de gemiddelde verzuimduur dus en blijft belangrijk.

De gemiddelde ziekte duur in het eerste ziektejaar daalt minimaal in bijna elke leeftijdscategorie. In het eerste kwartaal 2015 en 2016 waren er veel kortdurende griepgevallen waardoor **de gemiddelde verzuimduur automatisch korter uitviel dan in 2014**. De gemiddelde verzuimduur loopt op met het toenemen van de leeftijd.

Verzuim per agrarische bedrijfstak

Totaal is het eerstejaars ziekteverzuimpercentage in 2016 iets gestegen.

Namelijk van **2,87% (2015)** naar **3,11% (2016)**.

1,74 %

Het ziekteverzuimpercentage van **de bollenteelt** is met 0,34% gedaald.

31,6

De ziekteduur bij **gemengde bedrijven** is met 3,9 gestegen.

19,8

De ziekteduur van **agrarische bedrijfsverzorging** is met 4,6 gedaald.

Verzuim naar grootte van het bedrijf

De trend van schaalvergroting zet zich stevig door in het gehele agrocomplex aldus het rapport "De agrarische sector in Nederland naar 2020" van Wageningen University & Research Centre (WUR).

Ontwikkeling

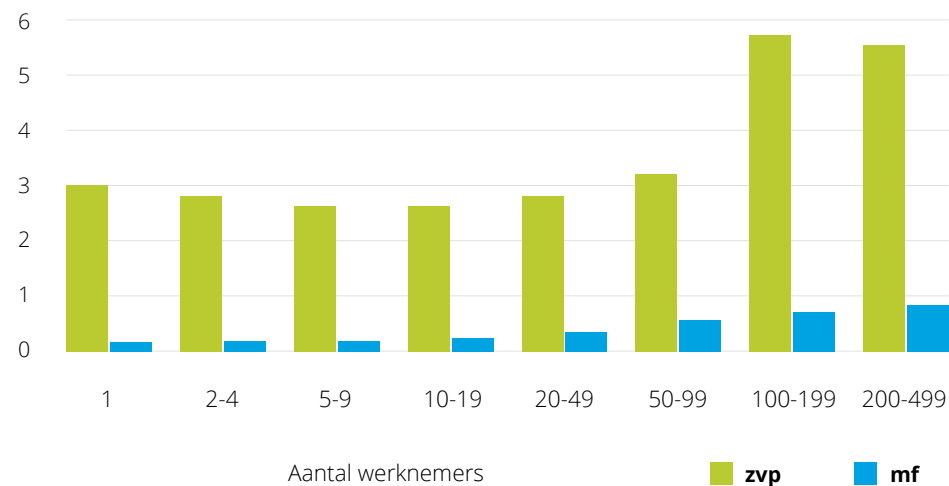
Deze ontwikkeling kan in de toekomst invloed hebben op het ziekteverzuim omdat 'hoe groter het bedrijf hoe hoger het verzuim' is. Dit is ook het landelijk beeld in andere sectoren. Een verklaring voor het lagere verzuim in de kleinere bedrijven wordt gezocht in sociale controle, binding met het bedrijf en variatie van het werk. Daarentegen hebben grotere bedrijven meer mogelijkheden om werknemers (tijdelijk) aangepast werk aan te bieden waardoor terugkeer naar werk na een ziekte gemakkelijker kan plaatsvinden.

Verzuim onder de duim

Bedrijven met een structureel hoog verzuim werden uitgenodigd voor deelname aan het project 'Verzuim onder de Duim 2016'. Het hoogste verzuimpercentage van 5,6% in 2016 is te vinden in bedrijfsgrootte van 100-199 werknemers. Dit percentage lag in 2015 op 5,7%, 2014 op 5,9% en in 2013 op 5,9%. Deze 100 plus bedrijven krijgen extra aandacht in de vorm van analyse ziekteverzuim, overleg en advisering.

Het hoogste punt van het ziekteverzuimpercentage is in 2016 **5,6%**. Dit percentage lag in 2015 op **5,7%** en in 2014 op **5,9%**.

Figuur 7 Ziekteverzuimpercentage eerste ziektejaar en meldingsfrequentie naar grootte van het bedrijf in 2016. Berekening op basis van het gemiddeld aantal werknemers. De CBS-indeling naar bedrijfsgrootte is gehanteerd.

Ziektebeeld

Kortdurend verzuim komt doorgaans niet bij de bedrijfsarts maar bij de re-integratieadviseur en wordt daarom niet meegenomen in de statistieken.

Re-integratie

Het gaat niet om een onderlinge verhouding van de ziektebeelden maar om het aantal ziekte-dagen dat elke afzonderlijke klacht heeft gekost. Klachten aan rug en ledematen bepalen voor 41,0% het totale verzuim en vormen de grootste categorie. (2015: 41,4% en 2014: 43,8%)

Lichamelijke klachten

Bij overige klachten bewegingsapparaat springen klachten aan pols, elleboog en schouder er boven uit.

Dit onderstreept het belang van:

- het tijdig inzetten van ergonomische hulpmiddelen;
- in een werkdag afwisselen van

werkzaamheden;

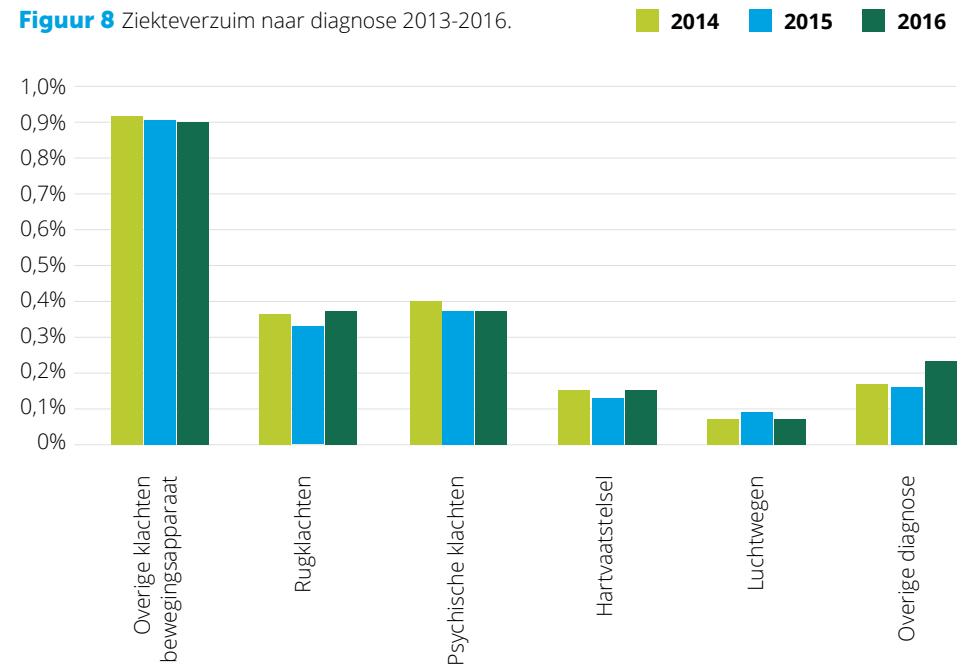
- het doorbreken van het macho-gedrag bij zwaar lichamelijk werk;
- het bewust maken van jonge medewerkers;
- het tijdig naar de arts gaan bij beginnende klachten;
- het motiveren van middenkader om toe te zien op naleving;
- voorlichting en van het gericht werkplekonderzoek en -advies op het moment dat fysieke klachten de oorzaak zijn van het (dreigend) verzuim;

41% van alle ziekte-dagen hebben te maken met klachten aan rug en ledematen.

Opvallend: Er is in 2016 voor het eerst evenveel ziekteverzuim door rugklachten als door psychische klachten.

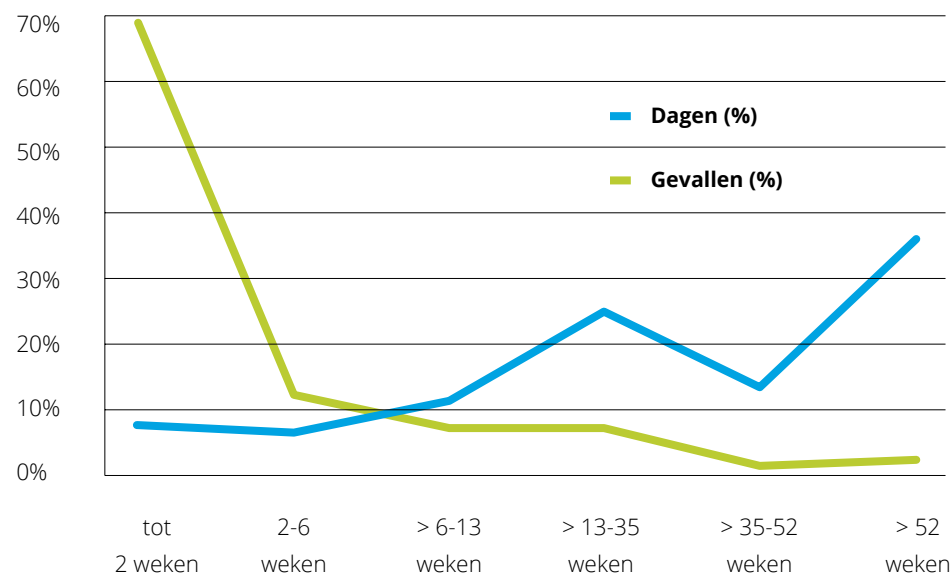
Figuur 8 Ziekteverzuim naar diagnose 2013-2016.

Kort en lang

Ziekteverzuim

Een relatief kleine groep bepaalt een groot deel van de verzuimdagen. Van belang is daar veel begeleiding en re-integratie mogelijkheden in te zetten. Een groot deel van de werknemers herstelt binnen 6 weken.

Figuur 9 Percentage kort en langdurig verzuim in 2016

2,3%

van de ziektegevallen is **langer dan 1 jaar** arbeidsongeschikt.

11,3%

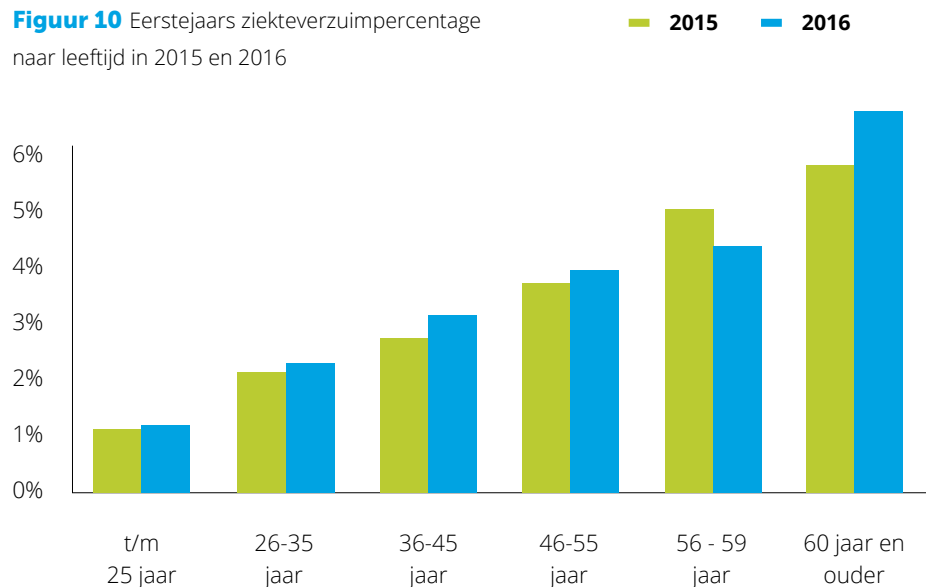
van alle ziektegevallen duurde **langer dan 13 weken** en maakten samen 74,1% van alle verzuimde dagen uit.

Verzuim naar leeftijd

Het hoogste ziekteverzuimpercentage is te vinden in de leeftijdscategorie vanaf 60 jaar en ouder (6,8%). In figuur 10 wordt dit weergegeven. In verband met de noodzaak om langer door te werken wordt aandacht voor vitaliteit, ergonomie, leeftijdsbewust personeelsbeleid en duurzaam werken steeds belangrijker.

Figuur 10 Eerstejaars ziekteverzuimpercentage naar leeftijd in 2015 en 2016

Extra aandacht voor oudere werknemers vanaf 55+

In 2015 werden 55plussers die niet kunnen werken door klachten direct bij de bedrijfsarts uitgenodigd voor het spreekuur. In 2016 is een pilot gestart waarbij bij de ziekmelding door de verzuimdesk aan de werknemer wordt gevraagd de Vitaliteits-scan in te vullen. Met als doel snel te kunnen helpen om te zorgen dat verzuim niet langer duurt dan nodig.

62

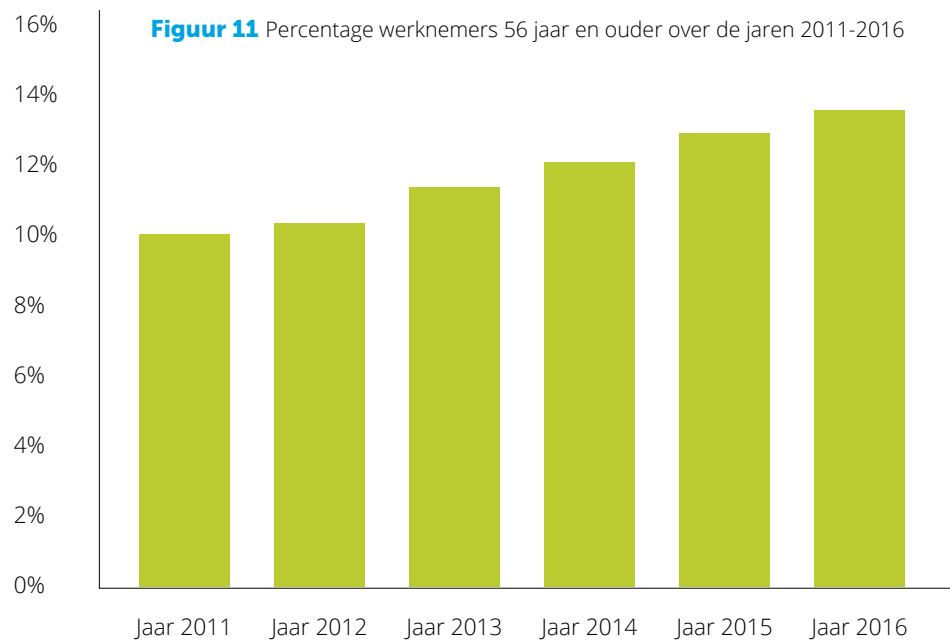
Vanaf april 2016 tot en met december 2016 zijn **62 medewerkers** uitgenodigd voor het spreekuur. De resultaten van deze pilot worden in 2017 geëvalueerd.

Verzuim naar leeftijd

De pensioenleeftijd schuift op. Er moet langer worden doorgewerkt. Langer gezond kunnen werken wordt daarmee belangrijker.

Wat zie je in de grafiek?

Het percentage oudere werknemers (56 jaar en ouder) de SAZAS populatie laat de afgelopen vijf jaar een stijgende trend zien. In 2016 was dat **13,6%** (56-59 jaar 7,0% en 60 jaar en ouder 6,6%). In 2015 was dat 13,0%. Ondanks dat het percentage oudere werknemers van SAZAS bedrijven toeneemt is het verzuimpercentage vrijwel constant gebleven.

Interventies

Als onderdeel van de verzuimbegeleiding in zowel het eerste als tweede ziektejaar werden afgelopen jaar 454 interventies ingezet. SAZAS zet bovengemiddeld veel interventies in. Zo houden we samen de sector gezond.

Werkplek onderzoek

In 2016 heeft SAZAS 172 werkplekonderzoeken (WPO's) laten uitvoeren, waarvan 19 preventief.

Bedrijfsongeval

Bij 23 werkplekonderzoeken was sprake van een onderzoek naar een ernstig bedrijfsongeval.

Bedrijfsongevallen

Ernstige bedrijfsongevallen leiden tot langdurig ziekteverzuim. In de onderstaande overzichten wordt inzicht gegeven in het aandeel dat bedrijfsongevallen hebben op het ziekteverzuim.

Ziekteverzuim als gevolg van bedrijfsongeval

- In 2016 hebben er in totaal **127 ernstige bedrijfsongevallen** met ziekteverzuim plaatsgevonden. In 2014 waren dat er iets meer 133.
 - **6 bedrijfsongevallen uit 2014** zijn beëindigd in het tweede ziektejaar in 2016.
 - **58 bedrijfsongevallen gebeurden in 2015** maar droegen bij aan het ziekteverzuim in 2016.
- Het eerstejaars ziekteverzuimpercentage voor de bedrijfsverzorgingsdiensten als gevolg van bedrijfsongevallen is het hoogste van alle bedrijfstakken en komt uit op **0,46%**.
- Het betreft hier acht bedrijfsongevallen op een gemiddeld aantal aangesloten werknemers in deze bedrijfstak van 923.

Deze ernstige bedrijfsongevallen gebeurden in de sectoren zoals in de tabel hiernaast is aangegeven. Dodelijke ongevallen, ongevallen met zelfstandigen en met gezinsleden en ongevallen zonder ziekteverzuim maar met bedrijfsschade vallen hier buiten dit overzicht.

Bedrijfstak	Aantal bedrijfsongevallen	
	Doorlopend	Ontstaan in 2016
Hoveniers, groenvoorz.	15	36
Veehouderij	4	21
Glastuinbouw	6	15
Mechanisch loonwerk	6	9
Bedrijfsverzorging	7	8
Akkerbouw	6	7
Boomkwekerijen	4	7
Paddenstoelenteelt		6
Gemengd bedrijf	4	6
Bos en Natuur	3	4
Bollenteelt	2	3
Vollegrondsteelt	2	2
Overige bedrijven	1	2
Bollenhandel	1	1
Paddestoelenteelt	3	
Totaal	64	127

Vragen?

071 568 91 99

Dit verzuimrapport is een uitgave van SAZAS. Kijk voor meer informatie over verzuimcijfers en onze aanpak op onze website:

www.sazas.nl

SAZAS

dé verzuimspecialist

